

**A Versenystatisztika Adatbázis eredményei,
2003-2006**

2008.12.02.

Tartalom

I. A Versenystatisztika Adatbázis eredményei, 2003-2006	3
II. A koncentráció alakulása a nem-pénzügyi ágazatokban	5
III. A hazai fogyasztás alapján számított koncentráció	7
IV. Árindexek	9
V. Jövedelmezőségi mutatók	11
VI. Termelékenység	16
VII. A kilépő vállalatok termelékenysége és jövedelmezősége a bent maradó vállalatokéhoz képest	20
VIII. Innováció és beruházások	21
IX. Pénzügyi szakágazatok	24
IX.1. Koncentráció a pénzügyi szektorokban	24
IX.2. A pénzügyi vállalatok jövedelmezősége	26
IX.3. Termelékenység a pénzügyi szakágazatokban	28

I. A Versenystatisztika Adatbázis eredményei, 2003-2006

A Versenystatisztika Adatbázisban a 2003-2006-os évekre vonatkozóan mintegy **200 ezer vállalat adóbevallásának** adatait dolgoztuk fel. A C-K nemzetgazdasági ágakban működő kettős könyvelésű gazdasági társaságok közül a Módszertanban ismertetett elveknek megfelelően 80 ezer mikrovállalatot zártunk ki.¹ A vizsgált kör vállalatainak száma 2003-2006 között közel 12 százalékkal bővült, összesített bevételeik 40 százalékkal nőttek. A vállalatok együttes bevétele 2006-ban meghaladta a 60 ezer milliárd forintot, ami az éves nemzetgazdasági GDP 2,5-szeresét teszi ki.

1. táblázat

A Versenystatisztika Adatbázis összefoglaló adatai, 2003-2006

	2003	2004	2005	2006
A vállalatok száma, db (M1)	180 013	190 117	192 199	201 337
A mintába be nem került cégek száma, db (M40)	84 028	80 464	92 933	85 523
A vállalatok bevétele, millió Ft (M75, MP75)	43 304 799	47 086 590	53 855 473	60 546 232

Forrás: Versenystatisztika Adatbázis, Ecostat számítás

Megjegyzés: A pénzügyi és a nem-pénzügyi vállalatok adatai összesen. A „vállalatok bevétele” kifejezés alatt a nem-pénzügyi vállalatok értékesítésének nettó árbevételének és a pénzügyi vállalatok összes bevételeinek összegét értjük.

Az Adatbázis vállalatainak legnagyobb hányada, 2006-ban 32 százaléka a Kereskedelem, javítás nemzetgazdasági ágban tevékenykedett. A Kereskedelem a bevételek megoszlását illetően is az egyik vezető helyen áll a nemzetgazdasági ágak között. Itt keletkezett a teljes bevétel 33 százaléka, amely a Feldolgozóipar (34%) mögött a második helyet foglalja el.

A vizsgált időszak alatt a legdinamikusabban a kis részarányú Építőipar, a Villamosenergia-, gáz-, gőz-, vízellátás, illetve harmadik helyen a Pénzügyi közvetítés bevételei bővültek. A vállalatok száma a Pénzügyi közvetítés ágban nőtt a leggyorsabban. Szintén ez az a szektor, amelyben a legmagasabb a külföldi tulajdon aránya a jegyzett tőkében (69%), ezt a Kereskedelem követi (66%). A költség-hátrány arány mutató értéke alapján a vállalati méret hatása a Szállítás, raktározás, posta, távközlés ágban a legnagyobb a megtermelt hozzáadott érték nagyságára, azaz ebben a szektorban jelennek meg leginkább a méretgazdaságosságból eredő előnyök.

¹ Az elemzés a TEÁOR'03 bontás szerinti adatok alapján készült.

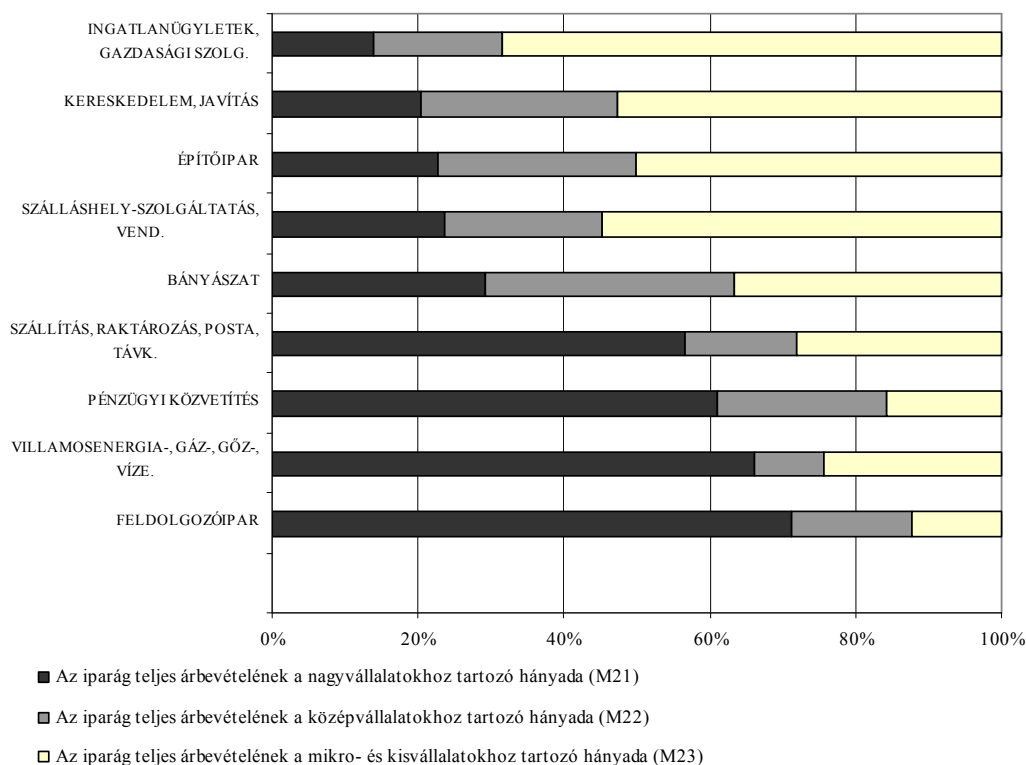
Az egyes nemzetgazdasági ágak összefoglaló eredményei, 2006

TEÁOR'03		A vállalatok számának megoszlása, teljes minta=100	A vállalatok száma	A bevétel megoszlása, a teljes minta=100	A vállalatok bevételei	A külföldi tulajdon aránya a jegyzett tőkében (M74)	Költség-hátrány arány (M78)
		%	index, 2003=100	%	index, 2003=100	%	%
C	Bányászat	0,2	106,8	0,2	128,4	47,3	43,4
D	Feldolgozóipar	14,4	103,7	33,6	135,7	68,4	20,5
E	Villamose., gáz-, gőz-, víze	0,2	112,3	4,8	156,2	26,3	49,1
F	Építőipar	12,7	113,5	5,9	159,6	17,9	29,4
G	Kereskedelem, jav.	32,4	111,9	32,9	137,9	66,3	42,7
H	Szálláshely-szolgáltatás, vend.	5,7	117,1	0,9	139,8	31,3	27,8
I	Szállítás, rakt., posta, távk.	5,2	117,6	6,9	134,7	33,1	58,7
K	Ingatlanü., gazdasági sz.	27,6	112,7	8,1	128,5	25,7	45,8
J	Pénzügyi közvetítés	1,7	131,4	6,7	171,5	68,9	40,2

Forrás: Versenystatisztika Adatbázis, Ecostat számítás

A nagyvállalatok részaránya az iparág bevételeiben a feldolgozóiparban a legmagasabb, 71 százalék. A kis- és mikrovállalkozások négy nemzetgazdasági ágban is az iparági bevétel több mint felét adják.

A bevételek megoszlása vállalati méret szerint, 2006

Forrás: Versenystatisztika Adatbázis

II. A koncentráció alakulása a nem-pénzügyi ágazatokban²

A Versenystatisztika Adatbázis a vizsgált nemzetgazdasági ágakban TEÁOR'03 szerinti bontásban négy számjegyű szakágazati mélységben 395 darab nem-pénzügyi és 9 darab pénzügyi szakágazat adatait tartalmazza. Az Adatbázisból kimaradó szakágazatokat nem tüntettük fel. Ezek adatait azért nem adtuk meg, mert háromnál kevesebb vállalatot tartalmaznak.³ Abban a magasabb bontásban, három illetve két számjegy mélységben, amelyben az alágazat vagy szakágazat vállalatainak száma eléri a hármát, aggregáltan a hiányzó négy számjegy mélységű szakágazatok adatai is benne vannak.

A piaci belépés-kilépés volumenét tekintve az M33 **Lemorzsolódás (churn)** mutató alapján a négyjegyű szakágazatok között 2004-ben az 5263 Egyéb nem bolti kiskereskedelem szakágazatban volt legmagasabb a fluktuáció. Ebben a szakágazatban a ki- és belépő vállalatok együttes aránya meghaladta a teljes vállalati létszám 140 százalékát. A szakágazatban 1 036 vállalat volt jelen ebben az évben, ebből 985 lépett ki, és 475 lépett be újként. A koncentráció ebben a szakágazatban alacsony, a bevétel többségét, közel 60

² A továbbiakban az Adatbázis felépítésének megfelelően a nem-pénzügyi (C, D, E, F, G, H, I, K) és a pénzügyi (J) ágazatok adatait elkülönülten kezeljük. A pénzügyi ágazatok elemzésével a IX. pont foglalkozik.

³ Az adatvédelmi elveinket lásd „A Versenystatisztika Adatbázis módszertana” I.2. pontjában.

százalékát mikro- és kisvállalatok adják. A tíz legnagyobb lemorzsolódást mutató a hasonló szerkezetű, kereskedelmi és egyéb gazdasági szolgáltató szakágazatok közül kerül ki. Két eltérő sajátosságú szakágazat található az első tízben, a 7123 Légi jármű kölcsönzés és a 1542 Finomított olaj gyártása. Ezekben a szakágazatokban a vállalatok száma alacsony (6 illetve 7 db), a koncentráció magas (CR3>90%); már egy-két ki- vagy belépő vállalat is magas churn-mutatót eredményez.

A **koncentráció** alapján négy kategóriába lehet sorolni a szakágazatokat. Egy híján 200 szakágazatról elmondható, hogy a 10 legnagyobb cég árbevétele meghaladja az összes árbevétel 75 százalékát. Ehhez hozzá kell tenni azt is, hogy ebből 44 szakágazat esetében a működő vállalatok száma nem haladja meg a tízet. A közel kétszáz szakágazaton belül 151 olyan van, ahol az öt legnagyobb cég árbevétele is meghaladja a teljes szakágazati értékesítés 75 százalékát, és 114 olyan, ahol ez már a három legnagyobb vállalatról is elmondható.

3. táblázat

A nem-pénzügyi szakágazatok koncentrációja, 2006

Koncentráció az értékesítés nettó árbevétele alapján (M2-4-6)					
A TOP10 szakágazat a három legnagyobb cég árbevételének piaci részesedése alapján (CR3)		CR3 (%)	A 10 legkevesbé koncentrált szakágazat a 10 legnagyobb cég árbevételének piaci részesedése alapján (CR10)		CR10 (%)
1600	Dohánytermék gyártása	100,00	4522	Tetőszerkezet-építés, tetőfedés	19,25
2111	Papíripari rostanyag gy.	100,00	7414	Üzletviteli tanácsadás	18,93
2124	Tapétagyártás	100,00	6024	Közúti teherszállítás	18,77
2310	Kokszgyártás	100,00	4544	Festés, üvegezés	18,51
3543	Mozgás. kocsjának gy.	100,00	5530	Étkezőhelyi vendéglátás	16,93
2651	Cementgyártás	99,99	7420	Mérnöki tevékenység, tan.	16,19
1583	Cukorgyártás	99,99	5540	Bárok, hasonló vendéglátás	13,18
2320	Kőolaj-feldolgozás	99,98	7012	Ingatlanforgalmazás	11,40
1716	Varrócérna gyártása	99,92	5246	Vasáru-, festék-, üveg-kisker.	10,23
2622	Eügyi kerámia gyártása	99,91	5231	Gyógyszer-kiskereskedelem	3,41
Herfindahl-Hirschmann Index (2006)					
A 10 legnagyobb koncentrációt mutató szakágazat		HHI	A 10 legkisebb koncentrációt mutató szakágazat		HHI
2622	Eügyi kerámia gyártása	9 948	4533	Víz-, gáz-, fűtészerezés	71
1543	Margarin gyártása	9 840	7020	Ingatlan bérbeadása, üzem.	71
2941	Gépi m. hordozható kézi szg. gyártása	9 820	7460	Nyomozási, biztonsági tev.	69
1716	Varrócérna gyártása	9 814	4522	Tetőszerkezet-építés, tetőfedés,	65
2320	Kőolaj-feldolgozás	9 758	7414	Üzletviteli tanácsadás	57
6411	Nemzeti postai tev.	9 725	5540	Bárok, hasonló vendéglátás	54
2611	Síküvegyártás	9 712	7420	Mérnöki tevékenység, tan.	42
1592	Etilalkohol gyártása	9 637	7012	Ingatlanforgalmazás	27
1010	Feketeszén-bányászat	9 464	5246	Vasáru-, festék-, üveg-kisker.	26
3621	Pénzérme, érem gyártása	9 381	5231	Gyógyszer-kiskereskedelem	9
Statistikai adatok a teljes mintáról					
Átlag: 2117		Szórás: 2349		Medián: 1193	

Forrás: Versenystatisztika Adatbázis, Ecostat számítás

Az Adatbázis másik koncentrációs mutatója, a **Herfindahl-Hirschmann Index (M10)** alapján is az előzőekhez hasonló kép rajzolódik ki. A szakágazatok HHI-indexe 9-től egészen 9948-ig terjed. A legkoncentráltabb és a legkevésbé koncentrált szakágazatok gyakorlatilag megegyeznek az előzőekben leírtakkal.

Ha a koncentrációt a HHI-index alapján vizsgáljuk, 55 olyan szakágazatot találunk, ahol a mutató értéke minden egyes vizsgált évben növekedett, és 52 olyat, ahol minden évben csökkent a koncentráció 2003 és 2006 között. A többi 288 szakágazatban nem változott trendszerűen a koncentráció, hol növekedett, hol csökkent a HHI-index értéke.

4. táblázat

A nem-pénzügyi szakágazatok koncentrációjának változása, 2003-2006

Változás - Herfindahl-Hirschmann Index az értékesítés nettó árbevétele alapján (Index, 2003=100)					
A 10 évről-évre, legnagyobb ütemben, koncentráló szakágazat		2006/ 2003	A 10 évről-évre, legnagyobb ütemben csökkenő koncentrációjú szakágazat		2006/ 2003
2662	Építési gipsztermék gyártása	509%	7012	Ingatlanforgalmazás	52%
1920	Táskafélék, szijazat gyártása	373%	5273	Óra-, ékszerjavítás	51%
6321	Egyéb, szárazföldi szállítást segítő tevékenység	305%	6010	Vasúti szállítás	51%
1020	Barnaszén, lignit bányászata	296%	5186	Egyéb elektronikus alkatrész nagykereskedelme	48%
2623	Kerámiaszigetelő gyártása	295%	7240	Adatbázis-tevékenység, on-line kiadás	45%
5133	Tejtermék, tojás, zsiradék nagykereskedelme	288%	3350	Óragyártás	44%
3220	Ipari híradás-technikai termék gyártása	255%	1030	Tőzegkitermelés	40%
2523	Műanyag építőanyag gyártása	238%	2942	Egyéb fémmegmunkáló szerszám-gépgyártása	40%
6322	Egyéb, vízi szállítást segítő tevékenység	230%	4522	Tetőszerkezet-építés, tetőfedés, vízszigetelés	32%
1930	Lábbeligyártás	228%	7133	Irodagép, számítógép kölcsönzése	28%

Forrás: Versenystatisztika Adatbázis, Ecostat számítás

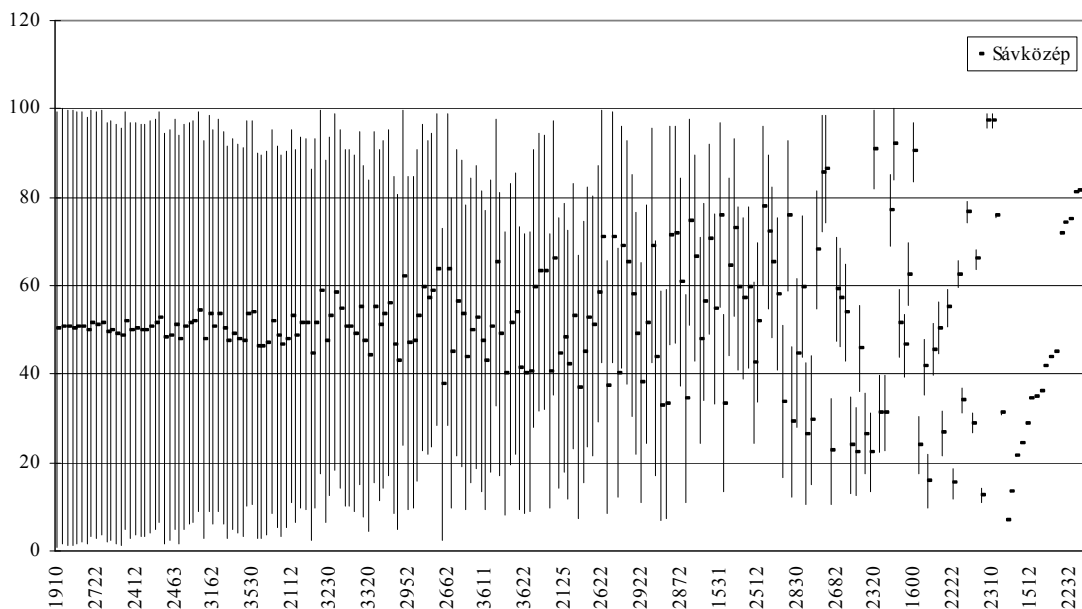
III. A hazai fogyasztás alapján számított koncentráció

A szakágazatok koncentrációs mutatóit a **hazai fogyasztás** alapján is kiszámítottuk⁴. Az export-import adatok elérhetősége és értelmezése alapján a 395 szakágazat felére, 2006-ban például 214 szakágazatra tudtuk a hazai fogyasztás-alapú koncentrációs mutatókat számszerűsíteni. Az így számított CR3 mutató (M12-M13) a Módszertanban ismertetett elméleti értéksáv két szélső pontját adja meg. Az intervallumokat a sávközép illetve a sáv szélesség alapján vetettük össze. A 2-3. ábrákon látható, hogy a szakágazatok többségében meglehetősen nagy intervallumokat kaptunk; 31-31 szakágazatban a sáv 90 százalékpontnál nagyobb illetve 80-90 százalékpont közötti, összességében pedig a szakágazatok felében nagyobb, mint 60 százalékpont.

⁴ A hazai fogyasztás-alapú koncentrációs mutatók leírását lásd a Módszertan II.1.1.4. pontjában.

2. ábra

A hazai fogyasztáson alapuló CR3 (M12-13) mutató értéksávja a sáv szélessége szerint vett csökkenő sorrendben, 2006

Forrás: Versenystatisztika Adatbázis, Ecostat számítás

Megjegyzés: az x tengelyen a négyjegyű kóddal jelölt szakágazatok láthatók.

A hazai fogyasztás (M12-13), az árbevétel (M2) illetve az eszközállomány (M3) alapján számított CR3 mutatók szerint felállított szakágazati sorrend az utóbbi két mutató szerint gyakorlatilag azonos, a közöttük lévő korreláció magasabb, mint 0,95.

A hazai fogyasztás alapján számított koncentrációs mutatók alapján vett szakágazati sorrendben a legmagasabb sávközepet mutató szakágazatokat kis sáv szélesség, alacsony vállalati szám, a külföldi tulajdon magas aránya a saját tőkében, és általánosságban is magas koncentrációs mutatók jellemzik. A 10 legalacsonyabb sávközéppel bíró szakágazat jellemzői nem írhatók le ilyen egyértelműen. A koncentráció az egyéb mutatók alapján is alacsony ezekben az iparágakban. Külforgalmi aktivitásuk változó, az export-arány (M71) alapján kiugróan magas kiviteli forgalmat mutató szakágazat is van közöttük (2040), az import aránya (M28) 0-29 százalék között mozog.

Szakágazati sorrend az M12-M13 mutatók alapján meghatározott sáv sávközepe alapján, 2006

A 10 legmagasabb koncentrációt mutató szakágazat			A 10 legalacsonyabb koncentrációt mutató szakágazat			
2310	Kokszgyártás	97,3	3613	Konyhabútor gyártása	24,0	
3621	Pénzérme, érem gyártása	97,3	2040	Tároló fatermék gyártása	22,5	
2411	Ipari gáz gyártása	93,7	3612	Irodabútor gyártása	22,4	
2651	Cementgyártás	92,0	2030	Épületasztalos-ipari termék gyártása	22,3	
2320	Kőolaj-feldolgozás	90,9	2851	Fém felületkezelése	21,5	
1600	Dohánytermék gyártása	90,3	2811	Fémszerkezet gyártása	15,9	
1596	Sörgyártás	89,6	2222	Máshova nem sorolt nyomás	15,2	
1592	Etilalkohol gyártása	86,3	2852	Fémmegmunkálás	13,2	
1542	Finomított olaj gyártása	85,4	1581	Kenyér, friss tésztaféle gyártása	12,5	
1412	Mész, gipsz, kréta bányászata	82,9	7420	Mérnöki tevékenység, tanácsadás	7,1	
Átlag		51,80	Módusz	51,0	Medián	50,70

Forrás: Versenystatisztika Adatbázis, Ecostat számítás

IV. Árindexek

Az **ipari termelői árak** a teljes nemzetgazdaság adatokkal lefedett részében (bányászat, feldolgozóipar, villamos energia-, gáz-, gőz- és vízellátás) 2003-2006 között átlagosan 4,2 százalékkal nőttek évente. Az exportértékesítés árai alacsonyabb ütemben, 1,6 százalékkal, a belföldi értékesítés árai évi 7,5 százalékkal emelkedtek átlagosan.

Az ipari termelői árak alakulása a teljes nemzetgazdaságban, 2003-2006

	Termelőiár-index	Belföldi-	Export-
		Értékesítési ár-index	
előző év = 100,0			
2003	102,4	105,0	100,3
2004	103,5	108,4	99,6
2005	104,3	108,4	101,3
2006	106,5	108,3	105,2

Forrás: KSH STADAT

A 149 ipari szakágazat közül a termelői árak 2006-ban 137 ágazatban nőttek. A Szigetelt vezeték, kábel gyártása ágazatban volt a legmagasabb az ipari termelői árindex, itt több mint 30 százalékkal nőtt az árszint az előző évhez viszonyítva. 12 ágazatban árcsökkenés volt tapasztalható. A Kokszgyártás ágazatban következett be a legjelentősebb árenyhülés, 2005-höz képest több mint 7 százalékkal csökkentek az árak. Az év során átlagosan 5,8 százalékos ipari termelői árnövekedés következett be.

Ipari termelői árindex, 2006
(előző év=100)

	A 10 legnagyobb	Mutató		A 10 legkisebb	Mutató
3130	Szigetelt vezeték, kábel gyártása	131,3	2953	Élelmiszer-, dohányipari gép gy.	98,8
4022	Gázelosztás, -kereskedelem	129,9	1587	Fűszer, ételízesítő gyártása	98,4
2320	Kőolaj-feldolgozás	127,0	1600	Dohánytermék gyártása	98,4
3710	Fém visszanyerése hulladékból	119,5	1552	Jégkrém gyártása	98,1
2416	Műanyag-alapanyag gyártása	119,1	1591	Desztillált szeszes ital gyártása	98,0
2415	Műtrágya, nitrogénvegyület gyártása	118,9	3210	Elektronikai alkatrész gyártása	97,8
2413	Szervetlen vegyi alapanyag gyártása	115,8	3230	Híradás-tech. fogyasztási cikk gy.	97,2
2742	Alumíniumgyártás	115,3	2651	Cementgyártás	96,9
2020	Falemezgyártás	114,0	3002	Számítógép, készülék gyártása	96,6
2753	Könnyűfémöntés	112,3	2310	Kokszgyártás	92,9
Statisztikai adatok a teljes mintáról					
Átlag		105,8	Medián		105,2
Módusz		107,1	Szórás		5,3

Forrás: Versenystatisztika Adatbázis, Ecostat számítás

2006-ban összesen 104 iparágban nőttek nagyobb mértékben az **export értékesítés árai** a **belföldi értékesítés** árainál. A két árindex között a legnagyobb különbség a Kokszgyártás szakágazatban keletkezett. Az előző évhez viszonyított belföldi árnövekedés 31 ágazatban haladta meg az exportárak növekedését. A különbség az Elektronikai alkatrész gyártása szakágazatban volt a legnagyobb. 2006-ban a teljes nemzetgazdaságban 3,1 százalékponttal volt alacsonyabb az export értékesítés árindexe a belföldi értékesítés árindexénél (lásd 6. táblázat).

**Az export értékesítés árindexének és a belföldi értékesítés
árindexének különbsége, 2006**
(export árindex- belföldi árindex)

A 10 legnagyobb export árnövekedés-többlet		2006	A 10 legnagyobb belföldi árnövekedés-többlet		2006
2310	Kokszgyártás	43,92	2742	Alumíniumgyártás	-3,70
1591	Desztillált szeszes ital gyártása	17,46	2615	Műszaki, egyéb üvegtermék gy.	-3,91
2412	Színezék, pigment gyártása	16,49	2840	Fémalakítás, porkohászat	-3,99
2413	Szervetlen vegyi alapanyag gy.	16,25	1584	Édesség gyártása	-4,03
3613	Konyhabútor gyártása	16,03	2710	Vas, acél, vasötvözet-alapanyag gy.	-4,53
1760	Kötött, hurkolt kelme gyártása	14,62	3002	Számítógép, készülék gyártása	-6,25
2623	Kerámiaszigetelő gyártása	14,31	1583	Cukorgyártás	-6,68
2625	Egyéb kerámiatermék gyártása	14,31	2953	Élelmiszer-, dohányipari gép gy.	-7,51
2320	Kőolaj-feldolgozás	14,11	1582	Tartósított lisztes áru gyártása	-9,63
1552	Jégkrém gyártása	12,79	3210	Elektronikai alkatrész gyártása	-13,59
Statisztikai adatok a teljes mintáról					
Átlag		3,93	Medián		3,95
Módusz		1,14	Szórás		6,30

Forrás: Versenystatisztika Adatbázis, Ecostat számítás

V. Jövedelmezőségi mutatók

Az **M44-M54 jövedelmezőségi mutatók** közötti kapcsolatot vizsgálva a mutatók között több erős, illetve közepesen erős korrelációs kapcsolatot fedezhetünk fel. A ROE mutatók egyfajta tömböt képezve egymással együtt mozognak (különös tekintettel a ROE1 és ROE2 mutatókra), azonban a többi jövedelmezőségi mutatóval nem mutatnak szoros kapcsolatot.

9. táblázat

A jövedelmezőségi mutatók közötti korreláció, 2006

	M44	M45	M46	M47	M48	M49	M50	M51	M52	M53	M54
M44	1										
M45	0,894	1									
M46	0,277	0,164	1								
M47	0,289	0,176	0,998	1							
M48	0,314	0,202	0,939	0,957	1						
M49	0,661	0,476	0,309	0,314	0,303	1					
M50	0,787	0,700	0,312	0,327	0,365	0,459	1				
M51	0,578	0,389	0,248	0,249	0,226	0,801	0,401	1			
M52	0,575	0,412	0,333	0,344	0,366	0,761	0,712	0,639	1		
M53	0,719	0,535	0,284	0,293	0,301	0,951	0,471	0,776	0,731	1	
M54	-0,520	-0,303	-0,455	-0,475	-0,524	-0,546	-0,566	-0,395	-0,646	-0,553	1

Forrás: Versenystatisztika Adatbázis, Ecostat számítás

A legszorosabb korreláció a ROE1 (M46) és ROE2 (M47) mutatók között van. Mindkét mutató számítása lényegében megegyezik, mindössze az adófizetés előtti illetve utáni eredmény különbségéből adódik az eltérés. Az EBIT-ráta (M44) és az EBITDA-ráta (M45) értékei hasonló okok miatt szintén szorosan együtt mozognak. A két mutató közti eltérés az utóbbi számításánál figyelembe vett értékcsökkenésből fakad. A ROCE (M49) és ROIC (M53) mutatók közötti korreláció 0,95, mivel ez a két mutató is nagy hasonlóságot mutat egymással. Mindkettő az iparági eredmény (adózott vagy adó előtti) értékét viszonyítja az iparági tőke egy meghatározott részéhez.

Erős kapcsolat mutatkozott az EBIT-ráta (M44) és a ROS (M50) mutatók között (0,79) is. Előbbi a kamatfizetés és adózás előtti eredményt, még utóbbi adózott eredményt viszonyítja az árbevételhez. A ROI mutató (M51) egyaránt erős, illetve közepesen erős korrelációs kapcsolatban áll a ROCE (M49) (0,8), a ROIC (M53) (0,78) és ROA (M52) (0,64) mutatókkal is.

A jövedelmezőség legegyszerűbb mutatója az **iparági nettó árbevételhez viszonyított üzemi (üzleti) eredmény** (M44, EBIT-ráta). A mutató értéke 2006-ban a Máshova nem sorolható egyéb gép kölcsönzése ágazatban volt a legmagasabb. Értéke 55 iparágban lett negatív, közülük leggyengébben a Pamutfonás ágazat teljesített. Az EBIT-ráta nemzetgazdasági átlaga és mediánja egyaránt pozitív volt 2006-ban.

A nem-pénzügyi ágazatok jövedelmezősége (M44), 2006

A 10 legnagyobb jövedelmezőségű szakágazat		EBIT-ráta	A 10 legkisebb jövedelmezőségű szakágazat		EBIT-ráta
7134	Máshova nem sorolt egyéb gép k.	69,75	7123	Légi jármű kölcsönzése	-12,04
2624	Műszaki kerámia gyártása	35,40	3350	Óragyártás	-14,20
7411	Jogi tevékenység	27,18	1010	Feketeszén-bányászat	-14,21
2623	Kerámiaszigetelő gyártása	24,99	1552	Jégkrém gyártása	-14,44
6312	Tárolás, raktározás	22,65	2722	Acélcsőgyártás	-15,47
2611	Síküveggyártás	20,49	2942	Egyéb fémmegmunkáló szgép gy.	-16,92
5116	Ruházat, lábbeli, bőrúru ügynöki nagykereskedelme	20,14	6010	Vasúti szállítás	-20,16
3150	Világítóeszköz gyártása	19,62	3110	Villamos motor, áramfejlesztő gyártása	-20,42
2411	Ipari gáz gyártása	19,61	2652	Mészgyártás	-31,83
2442	Gyógyszerkészítmény gyártása	18,99	1711	Pamutfonás	-33,22
Statisztikai adatok a teljes mintáról					
Átlag		3,79	Medián		3,55
Módusz		2,20	Szórás		7,21

Forrás: Versenystatistika Adatbázis, Ecostat számítás

A 2003-2006-os időszakban 19 szakágazat volt képes évről-évre növelni EBIT rátáját, közülük a Gépi meghajtású hordozható kézi szerszámgép gyártása szakágazat jövedelmezőségének javulása volt a legkiemelkedőbb. A vizsgált időszakban 42 szakágazat EBIT rátája mutatott folyamatos csökkenést, legdinamikusabban a Pamutfonás szakágazat mutatója romlott.

**A nem-pénzügyi vállalatok jövedelmezőségének változása az EBIT-ráta alapján,
(százalékpontos változás 2003-2006 között)**

A 10 évről-évre legdinamikusabban növekvő jövedelmezőségű szakágazat		2006-2003	A 10 évről-évre legnagyobb ütemben romló jövedelmezőségű szakágazat		2006-2003
2941	Gépi m. hordozható kézi szgép gy.	64,55	2231	Hangfelvétel-sokszorosítás	-10,04
3002	Számítógép, készülék gyártása	10,62	1571	Haszonállat-eledel gyártása	-10,13
6021	Menetrendszerű egyéb szárazföldi sz.	10,08	2112	Papírgyártás	-11,97
2952	Bányászati, építőipari gép gyártása	8,21	2640	Égetett agyag építőanyag gyártása	-14,89
2662	Építési gipsztermék gyártása	7,59	3543	Mozgássérültek kocsijának gyártása	-16,73
7020	Ingatlan bérbeadása, üzemeltetése	7,58	5522	Kempingszolgáltatás	-16,76
5243	Lábbeli-, bőrúru-kiskereskedelem	6,76	6120	Belvízi szállítás	-17,57
5116	Ruházat, lábbeli, bőrúru ügynöki nagyk.	5,80	1552	Jégkrém gyártása	-18,75
6412	Futárpostai tevékenység	4,72	3110	Villamos motor, áramfejlesztő gy.	-21,47
5241	Textil-kiskereskedelem	4,27	1711	Pamutfonás	-37,48

Forrás: Versenystatistika Adatbázis, Ecostat számítás

A **tőkearányos adózás előtti eredmény** a 2006-os évben a Táskafélék, szíjak gyártása ágazatban kiemelkedő értéket mutatott. Általában elmondható, hogy a legjobb eredményt a kevésbé tőkeigényes iparágak érték el. A sor elejére ezért jellemzően szolgáltatási, a végére feldolgozóipari ágazatok kerültek. 49 ágazat ROE mutatója lett negatív 2006-ban. A rosszul teljesítők dobogójára ugyan szolgáltatási ágazatok kerültek, azonban a legrosszabb három ROE mutatót felmutató iparág mindegyike erősen tárgyi eszköz- illetve tőkeigényes. A Vasúti szállítás, a Kőolaj-, földgáz-kitermelési szolgáltatás és a Számítógépes adathordozó sokszorosítás ROE-mutatója lett kiugróan gyenge. A Vasúti szállítás szakágazat negatív ROE mutatója veszteséges gazdálkodásból adódott, a Kőolaj-, földgáz-kitermelési szolgáltatás esetében azonban a saját tőke értéke volt negatív.

12. táblázat

A nem-pénzügyi vállalatok jövedelmezősége a saját tőke-arányos adózás előtti eredmény alapján (ROE1, M46), 2006

A TOP 10 ágazat		ROE 1	A 10 leggyengébben teljesítő ágazat		ROE 1
1920	Táskafélék, szíjazat gyártása	285,15	1010	Feketeszén-bányászat	-71,16
3543	Mozgássérültek kocsijának gy.	81,81	3110	Villamos motor, áramfejlesztő gy.	-71,78
2622	Egészségügyi kerámia gyártása	72,91	3661	Divatékszergyártás	-76,29
2733	Hidegen alakított acélidom gyártása	68,04	1711	Pamutfonás	-90,52
7230	Adatfeldolgozás	66,26	1520	Halfeldolgozás	-101,82
7411	Jogi tevékenység	65,36	5224	Pékáru-, édesség-kiskereskedelem	-126,53
5225	Ital-kiskereskedelem	59,04	2722	Acélcsofogyártás	-162,57
5231	Gyógyszer-kiskereskedelem	57,95	2233	Számítógépes adathordozó soksz.	-427,61
1411	Építő, díszítő fejtése	56,62	1120	Kőolaj-, földgáz-kitermelési szolg.	-593,51
7450	Munkaerő-közvetítés	53,73	6010	Vasúti szállítás	-742,01
Statisztikai adatok a teljes mintáról					
Átlag		10,00	Medián		16,19
Módusz		26,17	Szórás		59,96

Forrás: Versenystatisztika Adatbázis, Ecostat számítás

Megjegyzés: A sorrend kialakításánál azokat a szakágazatokat, amelyek esetében a mutató számlálója és nevezője is negatív, nem vettük figyelembe

A 2003-2006-os időszakban folyamatosan javuló ROE-mutatóval jellemezhető iparágak közé jelentős számú feldolgozóipari ágazat is került. A legszámottevőbb javulást a Bányászat, hasonló vendéglátás szakágazat érte el, a legnagyobb visszaesést a négy év alatt a Vasúti szállítás és a Pamutfonás szakágazatok szenvedték el.

13. táblázat

A nem-pénzügyi vállalatok jövedelmezőségének változása a saját tőke-arányos adózás előtti eredmény alapján (ROE1, M46), százalékpontos változás 2003-2006 között

A 10 évről-évre legnagyobb ütemben növekvő jövedelmezőségű szakágazat		2006-2003	A 10 évről-évre legnagyobb ütemben romló jövedelmezőségű szakágazat		2006-2003
5540	Bárok, hasonló vendéglátás	1275,20	2231	Hangfelvétel-sokszorosítás	-27,66
2941	Gépi meghajtású hordozható kézi szerszámgyártás	86,37	1572	Hobbiállat-eledelek gyártása	-28,41
2754	Egyéb nem vas fém öntése	51,40	1571	Haszonállat-eledelek gyártása	-35,21
4541	Vakolás	39,98	2212	Napilapkiadás	-37,00
5250	Használati-cikk-kiskereskedelem	37,07	1552	Jégkrém gyártása	-44,86
5243	Lábbeli-, bőr- és bőráru-kiskereskedelem	35,03	3350	Óragyártás	-53,85
6321	Egyéb, szárazföldi szállítást segítő tev.	34,09	5133	Tejtermék, tojás, zsiradék nagyker.	-71,11
2952	Bányászati, építőipari gép gyártása	28,35	3110	Villamos motor, áramfejlesztő gyártása	-73,17
3640	Sportszergyártás	24,47	1711	Pamutfonás	-94,85
2733	Hidegen alakított acélidom gyártása	23,31	6010	Vasúti szállítás	-722,68

Forrás: Versenystatisztika Adatbázis, Ecostat számítás

Megjegyzés: A sorrend kialakításánál azokat a szakágazatokat, amelyek esetében a mutató számlálója és nevezője is negatív, nem vettük figyelembe

A befektetések megtérülése szempontjából a ROI-mutató (M51) alapján 2006-ban a Ruházati, lábbeli, bőráru ügynöki nagykereskedelme szakágazat volt a legjövedelmezőbb. A kevésbé tárgyi eszköz igényes ágazatok jobb eséllyel tudnak magasabb ROI-mutatót felmutatni, így nem meglepő a szolgáltatások és kereskedelmi tevékenységek jelenléte a legjobb 10 ROI-mutatóval rendelkező iparágak között. Az Energiahordozó-nagykereskedelem sereghajtó lett, aminek magyarázata az iparág számottevő infrastruktúraigényében keresendő.

14. táblázat

A befektetések megtérülése (ROI, M51), 2006

A TOP 10 ágazat		Mutató	A 10 leggyengébben teljesítő ágazat		Mutató
5116	Ruházat, lábbeli, bőráru ügynöki nagykereskedelme	201,70	3110	Villamos motor, áramfejlesztő gyártása	-39,57
3002	Számítógép, készülék gyártása	197,14	6210	Menetrendszerű légi szállítás	-48,88
7411	Jogi tevékenység	140,94	5261	Csomagküldő kiskereskedelem	-53,77
2733	Hidegen alakított acélidom gyártása	115,26	2722	Acélsőgyártás	-54,65
3640	Sportszergyártás	113,84	7414	Üzletviteli tanácsadás	-66,97
2624	Műszaki kerámia gyártása	108,89	3350	Óragyártás	-72,99
3150	Világítóeszköz gyártása	105,48	5262	Piaci kiskereskedelem	-117,54
5184	Számítógép, szoftver nagykereskedelme	94,37	1010	Feketeszen-bányászat	-136,94
7450	Munkaerő-közvetítés	83,44	2652	Mészgyártás	-145,48
3621	Pénzérme, érem gyártása	83,35	5151	Energiahordozó-nagykereskedelem	-186,24
Statisztikai adatok a teljes mintáról					
Átlag		18,03	Medián		16,14
Módusz		31,00	Szórás		32,23

Forrás: Versenystatisztika Adatbázis, Ecostat számítás

A Számítógép, készülék gyártása iparág kiemelkedően jó ROI mutató-javulást ért el a 2003-2006-os időszakban, több mint 220 százalékpontos javulást tudott felmutatni a vizsgált időszak végére. 24 iparágról mondható el, hogy a vizsgált 4 évben folyamatosan képes volt javítani ROI mutatóját. 40 szakágazatról állíthatjuk ennek ellenkezőjét, azaz hogy a mutató évről évre romlott. Legnagyobb mértékben az Illatszernagykereskedelem mutatója esett vissza.

15. táblázat

**A befektetés megtérülésének változása (ROI, M51),
százalékpontos változás 2003-2006 között**

A 10 évről-évre legdinamikusabb ROI-növekedést mutató szakágazat		2006-2003	A 10 évről-évre legdinamikusabb ROI-csökkenést mutató szakágazat		2006-2003
3002	Számítógép, készülék gyártása	224,68	1711	Pamutfonás	-24,65
3640	Sportszergyártás	82,54	2640	Égetett agyag építőanyag gyártása	-32,63
5243	Lábbeli-, bőraru-kiskereskedelem	43,90	1552	Jégkrém gyártása	-35,88
4545	Egyéb befejező építés	40,33	2651	Cementgyártás	-38,74
6321	Egyéb, szárazföldi szállítást segítő tev.	40,18	5226	Dohányáru-kiskereskedelem	-42,09
2662	Építési gipsztermék gyártása	39,78	3110	Villamos motor, áramfejlesztő gyártása	-42,18
6412	Futárpostai tevékenység	39,57	1571	Haszonállat-eledelel gyártása	-56,13
2624	Műszaki kerámia gyártása	39,30	5133	Tejtermék, tojás, zsiradék nagyk.	-56,80
2952	Bányászati, építőipari gép gyártása	32,01	3350	Óragyártás	-88,46
7411	Jogi tevékenység	30,85	5145	Illatszernagykereskedelem	-97,24

Forrás: Versenystatisztika Adatbázis, Ecostat számítás

A nettó árbevételhez viszonyítva 2006-ban a Pamutfonás ágazat könyvelhette el a legjelentősebb **iparági veszteséget**. Átlagosan az iparági veszteség a vizsgált szakágazatok átlagában 2,26 százalék volt. A legkisebb veszteséggel a Síküveggyártás, a Nemzeti postai tevékenység és a Hidegen alakított acélidom gyártása szakágazatok rendelkeztek.

16. táblázat

Iparági veszteség a nettó árbevétel százalékában (M54), 2006

A 10 legnagyobb iparági veszteséget mutató szakágazat		Mutató	A 10 legkisebb iparági veszteséget mutató szakágazat		Mutató
1711	Pamutfonás	33,39	2416	Műanyag-alapanyag gyártása	0,03
6010	Vasúti szállítás	24,11	2664	Habarcsgyártás	0,02
3350	Óragyártás	22,01	2742	Alumíniumgyártás	0,02
2722	Acélsőgyártás	19,97	2320	Kőolaj-feldolgozás	0,01
3110	Villamos motor, áramfejlesztő gy.	19,01	3140	Akkumulátor, szárazelem gyártása	0,01
7414	Üzletviteli tanácsadás	16,49	2941	Gépi m. hordozható kézi szgép gy.	0,01
1552	Jégkrém gyártása	16,46	1712	Gyapjufonás	0,01
1010	Feketeszen-bányászat	14,21	2733	Hidegen alakított acélidom gyártása	0,01
7123	Légi jármű kölcsönzése	13,26	6411	Nemzeti postai tevékenység	0,00
1910	Bőrkihészítés	11,95	2611	Síküveggyártás	0,00
Statisztikai adatok a teljes mintáról					
Átlag		2,26	Medián		1,16
Módusz		0,95	Szórás		3,53

Forrás: Versenystatisztika Adatbázis, Ecostat számítás

Az **iparági veszteség** a négyéves időszakot tekintve a Pamutfonás szakágazatban emelkedett a legjelentősebben a nettó árbevételhez viszonyítva. 2003 és 2006 között 21 ágazatban nőtt az iparági veszteség, közel ugyanennyi, 31 ágazatban viszont csökkent. Utóbbiak közül a Gépi meghajtású szerszám gép gyártása ágazatban volt kiugróan dinamikus az árbevételhez viszonyított veszteség csökkenése.

17. táblázat

**Iparági veszteség a nettó árbevétel százalékában mutató változása (M54),
százalékpontos változás 2003-2006 között**

A 10 évről-évre legnagyobb veszteségnövekedést mutató szakágazat		2006-2003	A 10 évről-évre legkisebb veszteségnövekedést mutató szakágazat		2006-2003
1711	Pamutfonás	32,43	4011	Villamosenergia-termelés	-2,96
1552	Jégkrém gyártása	16,19	3002	Számítógép, készülék gyártása	-3,17
1010	Feketeszén-bányászat	13,87	5250	Használatcikk-kiskereskedelem	-3,36
6323	Egyéb, légi szállítást segítő tev.	8,93	6322	Egyéb, vízi szállítást segítő tev.	-4,66
1571	Haszonállat-eledel gyártása	7,98	2682	Máshova nem sorolt egyéb nemfém ásványi termék gyártása	-5,60
1752	Kötéláru gyártása	6,96	2952	Bányászati, építőipari gép gyártása	-5,83
2212	Napilapkiadás	3,12	2752	Acélöntés	-6,04
5224	Pékáru-, édesség-kiskereskedelem	2,73	5273	Óra-, ékszerjavítás	-12,89
1581	Kenyér, friss tésztaféle gyártása	1,97	2662	Építési gipsztermék gyártása	-13,48
5244	Bútor, háztartási cikk kisker.	1,51	2941	Gépi m. hordozható kézi szgép gy.	-61,96

Forrás: Versenystatisztika Adatbázis, Ecostat számítás

VI. Termelékenység

A termelékenység mutatószámai (M55-68) közül az egy főre jutó bruttó hozzáadott érték (M55) és az egységnyi munkaerő-költségre jutó bruttó hozzáadott érték (M56) alakulása között erős a korreláció (0,9). Hasonlóan erős a kapcsolat (0,95) a két mutató növekedési rátája között is (M57-58). Valamivel gyengébb, de egyértelmű pozitív korreláció figyelhető meg az egy főre jutó termelékenység relatív szórása (M59) és a koncentrációs mutatók (0,6), valamint a teljes tényezőtermelékenység relatív szórása és a koncentrációs mutatók között (0,5). Ez utóbbi tény azt jelzi, hogy a koncentráltabb szakágazatokban termelékenységbeli előnyt realizálnak a szakágazat árbevételéből illetve eszközállományából nagy hányadot lefedő vállalatok.

Az **egy főre jutó bruttó hozzáadott érték** átlaga a mintában szereplő 395 szakágazat esetében 5,99 volt, szórása 10,32. Két olyan szakágazat volt, amelyben a mutató meghaladta a százat, és egy esetben volt negatív 2006-ban az egy főre jutó termelékenység. A Malátagyártás szakágazatban ez azzal magyarázható, hogy a személyi ráfordítások, az értékcsökkenési leírás és a korrigált üzemi eredmény összege negatív lett⁵. A szakágazatok értékesítésének nettó árbevétele a jövedéki adótól nincs megtisztítva, ez magyarázza, hogy az

⁵ A Malátagyártás szakágazatot egyedi sajátosságai miatt a 18. és 20. táblázatokból kihagytuk. Ha betettük volna, negatív termelékenysége miatt mindkét táblázatban a legrosszabbul teljesítő szakágazat lenne.

élmezőnyben több olyan szakágazat szerepel, amely a jövedéki adó hatálya alá tartozó terméket állít elő, illetve forgalmaz.

18. táblázat

**Az egy főre jutó bruttó hozzáadott érték,
millió forint 2006**

A TOP10 szakágazat		Mutató	A 10 leggyengébben teljesítő szakágazat		Mutató
1600	Dohánytermék gyártása	139,04	5226	Dohányáru-kiskereskedelem	0,98
2320	Kőolaj-feldolgozás	103,43	1520	Halfeldolgozás	0,98
5135	Dohányáru-nagykereskedelem	80,47	2662	Építési gipsztermék gyártása	0,97
7134	Máshova nem sorolt egyéb gép k.	31,25	5221	Zöldség-, gyümölcs-kisker.	0,97
7110	Gépkocsi kölcsönzés	31,23	5540	Bárok, hasonló vendéglátás	0,94
1596	Sörgyártás	28,60	1772	Kötött, hurkolt pulóverfélék gy.	0,91
6420	Távközlés	27,77	5262	Piaci kiskereskedelem	0,73
1591	Desztillált szeszes ital gyártása	26,79	5223	Hal-kiskereskedelem	0,58
2411	Ipari gáz gyártása	25,45	7123	Légi jármű kölcsönzése	0,54
2611	Síkűvegyártás	25,32	1711	Pamutfonás	0,32
Statistikai adatok a teljes mintáról					
Átlag: 5,99		Szórás: 10,32	Módusz: 1,92		Medián: 3,81

Forrás: Versenystatistika Adatbázis, Ecostat számítás

A közel négyszáz szakágazat közül 131-ről elmondható, hogy évről évre nőtt az egy főre jutó bruttó hozzáadott érték 2003 és 2006 között. Négy olyan szakágazat volt, amelyben minden évben romlott a mutató értéke. A többi 259 szakágazat nem mutat egységes képet, azaz mindegyik esetében volt olyan év, amikor csökkent a termelékenység és volt olyan év, amikor növekedett.

19. táblázat

**Az egy főre jutó hozzáadott érték változása, 2003-2006
(index, 2003=100)**

A 10 évről-évre legdinamikusabban növekvő termelékenységgű szakágazat		2006/2003	A 4 évről-évre csökkenő termelékenységgű szakágazat		2006/2003
1725	Egyéb textilszövés	801	1752	Kötéláru gyártása	87
3002	Számítógép, készülék gyártása	634	2112	Papírgyártás	46
2623	Kerámiaszigetelő gyártása	632	7133	Irodagép, számítógép kölcsönzése	18
5245	Elektromos háztartási cikk kiskereskedelme	441	1711	Pamutfonás	15
7486	Telefoninformáció	307			
7482	Csomagolás	272			
6321	Egyéb, szárazföldi szállítást segítő tevékenység	244			
3640	Sportszergyártás	224			
1740	Konfekcionált textiláru gyártása (kivéve: ruházat)	219			
6312	Tárolás, raktározás	207			

Forrás: Versenystatistika Adatbázis, Ecostat számítás

A **100 forint munkaerő-költségre jutó bruttó hozzáadott érték** (M56) átlaga a mintában szereplő 395 szakágazat esetében 193,63 volt, szórása 157,02. 2006-ban négy olyan szakágazat volt, amelyben a mutató meghaladta az ezret.

20. táblázat

Az 100 forint munkaerő-költségre jutó bruttó hozzáadott érték, 2006

A TOP10 szakágazat		Forint	A 10 leggyengébben teljesítő szakágazat		Forint
1600	Dohánytermék gyártása	1956,44	6021	Menetrendszerű e. szfi. szsz.	80,65
5135	Dohányáru-nagykereskedelem	1459,06	1772	Kötött, hurkolt pulóverfélék gy.	73,63
7134	Máshova nem sorolt egyéb gép k.	1307,38	1010	Feketeszén-bányászat	73,06
2320	Kőolaj-feldolgozás	1063,12	1552	Jégkrém gyártása	72,81
1591	Deszillált szeszes ital gyártása	829,37	3350	Óragyártás	65,52
7110	Gépkocsikölcsönzés	715,02	5223	Hal-kiskereskedelem	64,55
2623	Kerámiaszigetelő gyártása	613,74	5262	Piaci kiskereskedelem	57,68
1596	Sörgyártás	572,42	7123	Légi jármű kölcsönzése	48,39
2611	Síküveggyártás	492,66	1711	Pamutfonás	36,21
3002	Számítógép, készülék gyártása	460,81	6210	Menetrendszerű légi szállítás	23,22
Statistikai adatok a teljes mintáról					
Átlag: 193,63		Szórás: 157,02	Módusz: 204,39		Medián: 161,92

Forrás: Versenystatisztika Adatbázis, Ecostat számítás

A közel négyszáz szakágazat közül mindössze 33 esetébe javult évről-évre az egységnyi munkaerő-költségre jutó hozzáadott érték 2003 és 2006 között. Összesen 46 olyan szakágazat volt, amelyben minden évben romlott a mutató értéke. A többi 316 szakágazat nem mutat egységes képet, mindegyik esetében volt olyan év, amikor csökkent az egységnyi munkaerő-költségre jutó bruttó hozzáadott érték, és volt olyan is, amikor növekedett.

21. táblázat

**A 100 forint munkaerő-költségre jutó bruttó hozzáadott érték változása, 2003-2006
(százalékpont, 2006-2003)**

A 10 évről-évre legdinamikusabban növekvő termelékenységű szakágazat		2006 - 2003	A 10 évről-évre legdinamikusabban csökkenő termelékenységű szakágazat		2006 - 2003
3002	Számítógép, készülék gyártása	392	1571	Haszonállat-eledel gyártása	-65
2941	Gépi m. hordozható kézi szgép gyártása	369	6210	Menetrendszerű légi szállítás	-67
2416	Műanyag-alapanyag gyártása	140	1711	Pamutfonás	-119
1583	Cukorgyártás	140	3543	Mozgássérültek kocsijának gy.	-125
2733	Hidegen alakított acélidom gyártása	109	1586	Tea, kávé feldolgozása	-128
3640	Sportszergyártás	100	1552	Jégkrém gyártása	-130
5113	Fa-, építési anyag ügynöki nagyker.	71	1572	Hobbiállat-eledel gyártása	-137
7482	Csomagolás	68	2112	Papírgyártás	-152
5243	Lábbeli-, bőráru-kiskereskedelem	57	7110	Gépkocsikölcsönzés	-169
7020	Ingatlan bérbeadása, üzemeltetése	51	7133	Irodagép, számítógép k.	-891

Forrás: Versenystatisztika Adatbázis, Ecostat számítás

Az M55-56 mutatókhoz képest a **teljes tényezőtermelékenység** (M63) alapján felállított sorrend eltérő eredményeket hoz. A TFP alapján a tíz legtermelékenyebb szakágazatból csak egy, a Dohányáru-nagykereskedelem tartozik az előbbieik alapján is a legtermelékenyebbek közé, a legkevésbé termelékenyek között egyetlen egyezés sincs.

22. táblázat

**Teljes tényezőtermelékenység (TFP, M63),
2006**

A TOP10 szakágazat		Mutató	A 10 leggyengébben teljesítő szakágazat		Mutató
5151	Energiahordozó-nagykereskedelem	115,47	4100	Víztermelés, -kezelés, -elo.	0,64
5135	Dohányáru-nagykereskedelem	55,48	5523	Egyéb szálláshely-szolgáltatás	0,63
5184	Számítógép, szoftver nagykereskedelme	37,30	5510	Szállodai szolgáltatás	0,60
5226	Dohányáru-kiskereskedelem	33,62	6312	Tárolás, raktározás	0,57
5123	Élőállat-nagykereskedelem	27,97	6010	Vasúti szállítás	0,57
3002	Számítógép, készülék gyártása	24,78	7011	Ingatlanberuházás, -eladás	0,52
2310	Kokszgyártás	24,47	7020	Ingatlan bérbeadása, üzem.	0,45
5143	Elektromos háztartási cikk nagyker.	22,57	2124	Tapétagyártás	0,40
3230	Híradás-technikai fogyasztási cikk gy.	21,89	5522	Kempingszolgáltatás	0,23
5185	Egyéb irodagép, -bútor nagyker.	21,28	7134	Máshova nem s. egyéb gép k.	0,19
Statistikai adatok a teljes mintáról					
Átlag: 6,37		Szórás: 7,73	Módusz: 4,08		Medián: 4,67

Forrás: Versenystatistika Adatbázis, Ecostat számítás

A TFP növekedési üteme sem fest az M55-56 mutatók növekedéséhez hasonló képet a szakágazatok termelékenységének változásáról. A teljes tényezőtermelékenység értéke 2003 és 2006 között 59 szakágazatban növekedett minden évben. Közülük kiemelkedik az Egyéb, szárazföldi szállítást segítő tevékenység, mely szakágazat több mint hétezer százalékos TFP-növekedése elsősorban az autópálya-építkezések 2006-os volumennövekedésével magyarázható. Összesen 49 olyan szakágazat volt, amelyben évről évre csökkent a mutató értéke, a további 287 szakágazatban változékonyak bizonyult a TFP a vizsgált időszakban.

23. táblázat

**A TFP változása, 2003-2006
(index, 2003=100)**

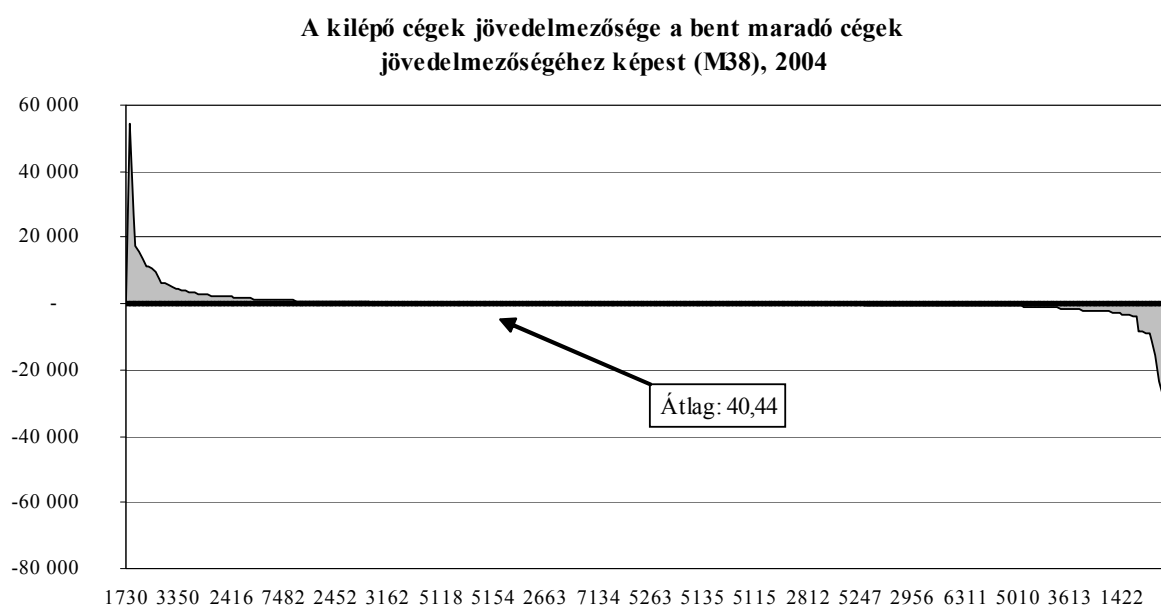
A 10 évről-évre legdinamikusabban növekvő termelékenységű szakágazat		2006/ 2003	A 10 évről-évre legnagyobb ütemben csökkenő termelékenységű szakágazat		2006/ 2003
6321	Egyéb, szárazföldi szállítást segítő tev.	7450%	2212	Napilapkiadás	55%
2941	Gépi m. hordozható kézi szgép gyártása	837%	5521	Ifjúsági-, turistaszállás-szolg.	53%
2662	Építési gipsztermék gyártása	484%	1711	Pamutfonás	52%
2743	Ólom, cink, ón gyártása	327%	5522	Kempingszolgáltatás	51%
4523	Autópálya, út, repülőtér, sportjátéktér építése	220%	7123	Légi jármű kölcsönzése	43%
2652	Mészgyártás	217%	1592	Etilalkohol gyártása	38%
3640	Sportszergyártás	217%	1541	Nyers olaj gyártása	36%
1583	Cukorgyártás	193%	1030	Tőzegkitermelés	32%
5112	Alapanyag, üzemanyag ügynöki nagyker.	192%	1910	Bőrkiállítás	16%
2861	Evőeszköz, késáru gyártása	184%	2124	Tapétagyártás	3%

Forrás: Versenystatistika Adatbázis, Ecostat számítás

VII. A kilépő vállalatok termelékenysége és jövedelmezősége a bent maradó vállalatokéhoz képest

A kilépő vállalatok jövedelmezőségi és termelékenységbeli jellemzőinek vizsgálatára a Versenystatisztika Adatbázisban az M38 és M39 mutatók szolgálnak. Előbbi a kilépő vállalatok jövedelmezőségét, utóbbi azok termelékenységét méri a bent maradó vállalatok azonos mutatóinak százalékában. A Módszertanban részletezett okok miatt (II.1.4) a kilépő vállalatokról csak a kilépést követő két év elteltével lesz adatunk, ezért a mutatók értékét a 2004-es évben vizsgáljuk.

3. ábra

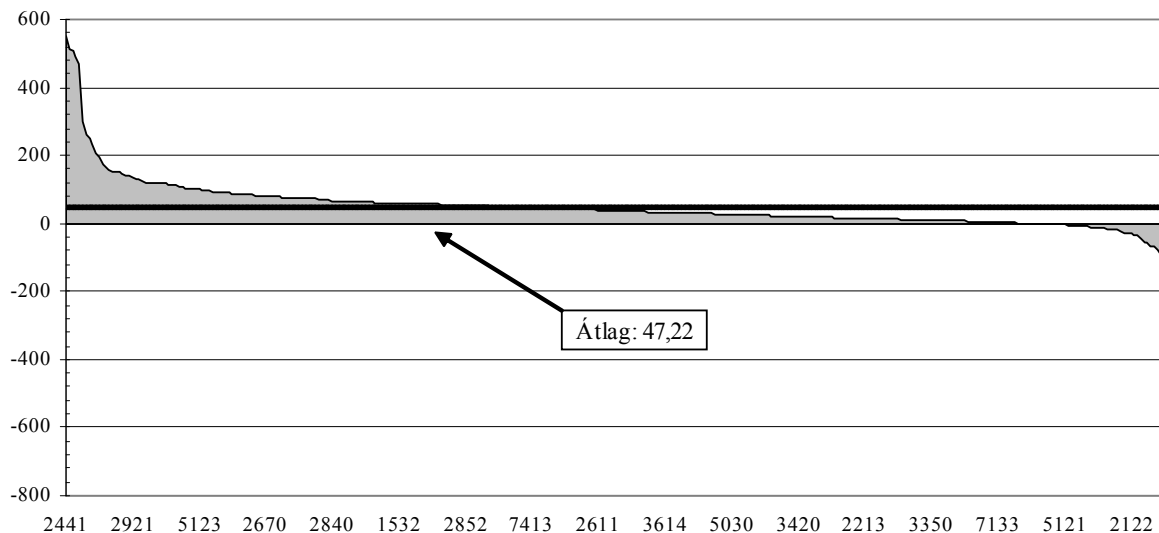

Forrás: Versenystatisztika Adatbázis, Ecostat számítás

Megjegyzés: az x tengelyen a négyjegyű kóddal jelölt szakágazatok láthatók.

Az elméleti feltevéseink alapján azt várjuk, hogy a kilépő vállalatok jövedelmezősége és termelékenysége alacsonyabb a bent maradóknál, ezért mindkét mutató értéke 100 százaléknál kisebb kellene, hogy legyen. A kapott eredmények a szakágazatok többségében igazolják a feltevést: a 304 elérhető adattal rendelkező szakágazat közül 204-ben a mutató értéke 100 százaléknál kisebb. Ugyanez az arány az M39 mutató esetében 333 szakágazatból 292 darab. A 3-4. ábrákból kitűnik ugyanakkor, hogy mindkét mutató esetében meglehetősen sok szélsőséges értékű eredményt kaptunk. Különösen igaz ez az M38-ra, amelynek értéke +54 000 és -64 000 között szóródik. Szélsőségesen nagy, vagy szélsőségesen kis értékek olyan szakágazatokra jellemzők, amelyekben a vállalatok száma alacsony (akár 10 alatt), és ezért a jövedelmezőségi és termelékenységi mutatók számértékében is nagyok az eltérések, illetve az adathibákat sem mossa el nagy vállalati szám.

A kilépő cégek termelékenysége a bent maradó cégek termelékenységéhez képest (M39), 2004

Forrás: Versenystatisztika Adatbázis, Ecostat számítás

Megjegyzés: az x tengelyen a négyjegyű kóddal jelölt szakágazatok láthatók.

VIII. Innováció és beruházások

A KSH-tól származó **innovációs mutatók** csupán 37 darab négyjegyű szakágazatra érhetőek el. A kutatás-fejlesztésben foglalkoztatott munkaerő aránya (M69) és az erre fordított kiadások részesedése (M70) erős pozitív korrelációt mutat (0,8684). A statisztikai besorolás alapján mindkettő értelemszerűen a 7320. Humán kutatás, fejlesztés és a 7310. Műszaki kutatás, fejlesztés szakágazatokban a legmagasabb. Ennek az az oka, hogy a kutatási tevékenység statisztikai besorolása nagyrészt a kutatást végző cég, és nem a kutatást megrendelő és az eredményeket felhasználó szakágazat szerint történik. A 3-4-5. helyeken a gyógyszergyártással és az ipari híradástechnikai berendezések gyártásával kapcsolatos ágazatok állnak. Azok között a szakágazatok között, ahová egyáltalán sorol a KSH K+F tevékenységet, a legalacsonyabb innovációs aktivitást a különböző fogyasztási cikkek gyártó szakágazatok mutatják.

A nemzetgazdasági ágak szintjén mért adatokat a D-E-F-G-I-K ágazatokban számít a KSH. Ezek alapján a betűkóddal jelölt ágak között a feldolgozóiparban és az ingatlanügyletek, gazdasági szolgáltatások területén a legnagyobb a K+F ráfordítások és munkaerő aránya. A TEÁOR'03 szerinti betűkódokkal jelölt nemzetgazdasági ágak szintjén a K+F ráfordítások aránya 0,4 és 0,01 százalék között szóródik. Az innovációs tevékenység alacsony volumenét a magyar gazdaság versenyképesség-javulását leginkább visszafogó tényezők közé szokás sorolni.

**A K+F ráfordítások aránya (M69) négyjegyű szakágazati mélységben
a nettó árbevétel százalékában, 2006**

A 10 legmagasabb arány			A 10 legalacsonyabb arány		
7320	Humán kutatás, fejlesztés	51,8	3210	Elektronikai alkatrész gyártása	0,10
7310	Műszaki kutatás, fejlesztés	20,8	7414	Üzletviteli tanácsadás	0,10
2442	Gyógyszerkészítmény gyártása	8,0	2956	Máshova nem sorolt egyéb speciális gép gyártása	0,09
3220	Ipari híradás-technikai termék gyártása	2,6	2416	Műanyag-alapanyag gyártása	0,09
2441	Gyógyszeralapanyag-gyártás	1,8	7487	Máshova nem sorolt, egyéb gazdasági szolgáltatás	0,05
3320	Mérőműszer gyártása	1,6	1512	Baromfihús feldolgozása, tartósítása	0,04
5190	Egyéb nagykereskedelem	1,3	2451	Tisztítószer gyártása	0,04
7221	Szoftverkiadás	1,3	6420	Távközlés	0,04
7430	Műszaki vizsgálat, elemzés	1,2	1513	Hús-, baromfihús-készítmény gyártása	0,03
2414	Szerves vegyi alapanyag gyártása	0,9	3230	Híradás-technikai fogyasztási cikk gyártása	0,03

Forrás: Versenystatisztika Adatbázis, Ecostat számítás

A **K+F ráfordítások a nettó árbevétel százalékában** mutató (M69) 0,6 feletti korrelációt mutat a belépő cégek aránya (M31), az új belépő cégek nettó árbevételének aránya (M36) és az iparág mérete (M76) mutatókkal. A jelenség két oldalról is magyarázható: egyfelől ha nagy a belépők száma, az feltehetően innovációra készíti a már bent lévő cégeket, másfelől, a belépő cégeknek is feltehetően innovatívnak kell lenniük ahhoz, hogy az új piacon hosszú távon eredményesek tudjanak lenni.

A fent leírt mélységű, a K+F tevékenységet leíró adatok 2003-ra nem elérhetőek, ezért az Adatbázis csak 2004-től kezdődően tartalmaz adatokat. A 2004-2006 közötti időszakban jelentősen kizárólag a 7320 Humán kutatás, fejlesztés szakágazat K+F ráfordításainak az aránya emelkedett. Az adatokkal leírható 37 szakágazat között négy csoport különül el:

1. az eleve magasabb K+F-aránnyal bíró szakágazatok többségének kisebb-nagyobb mértékben tovább nőtt az innovációs aktivitása (7320, 7310, 2442, 2441);
2. a 2006-os K+F-arány szerint vett felső 50 százalékba tartozó szakágazatok közül (18 db) 6 olyan volt, amelynek innovációs aktivitása 2005-2006-ban egyaránt csökkent az előző évhez képest (3220, 7430, 2414, stb.);
3. az eleve alacsonyabb K+F-aránnyal rendelkező szakágazatok közül néhány innovációs képessége tovább csökkent (pl. 3002, 2923, 2943);
4. a 37 szakágazat 2006-os K+F-arány szerinti alsó 50 százalékába tartozó vállalatok többségének innovációs tevékenysége gyakorlatilag alig változott 2004-2006 között (+/- 0,1 százalékponttal).

**A K+F ráfordítások a nettó árbevétel százalékában mutató változása,
2004-2006 (százalékpont)**

TEÁOR*03		2005-2004	2006-2005-	2006-2004
7320	Humán kutatás, fejlesztés	5,7	27,0	32,71
7310	Műszaki kutatás, fejlesztés	0,8	3,1	3,83
2441	Gyógyszeralapanyag-gyártás	0,4	0,7	1,16
2442	Gyógyszerkészítmény gyártása	0,1	0,8	0,97
5190	Egyéb nagykereskedelem	0,1	0,3	0,48
3150	Világítóeszköz gyártása	0,0	-0,2	-0,25
2943	Egyéb, máshova nem sorolt szerszám gép gyártása	-0,6	-0,1	-0,64
3410	Közúti gépjármű gyártása	-0,9	-0,1	-0,95
3161	Máshova nem sorolt motor-, járművillamosági cikk gyártása	-1,6	0,2	-1,45
3220	Ipari híradás-technikai termék gyártása	-0,8	-0,8	-1,61
	Átlag	0,1	0,9	0,95

Forrás: Versenystatisztika Adatbázis, Ecostat számítás

A **beruházási aktivitás** mérésére a Versenystatisztika Adatbázisban két mutatót használunk. Az M73: Tárgyévi eszközök megújítása a tárgyévi beruházások teljesítményértéke alapján mutató a vállalatok folyamatos beruházási ráfordításait, az M72: Tárgyi eszközök megújítása az üzembe helyezett beruházások alapján a ténylegesen termelésbe is vont beruházások értékét mutatja meg.⁶ A két mutató eltérő időbeliségéből adódóan (M72 több év folyamatos beruházási kiadásait az üzembe helyezés évében egyszeri tételként adja meg) a közöttük mérhető korreláció bár pozitív, de nem erős (0,52).

A **tárgyi eszközök megújítása az üzembe helyezett beruházások alapján** (M72) mutató értékeit a négy rendelkezésünkre álló év átlagában értékeltük. E szerint az üzembe helyezett beruházások aránya a tárgyi eszközök százalékában mérve a Gépi meghajtású hordozható kézi szerszám gép gyártása szakágazatban volt átlagosan a legmagasabb, 43 százalék. A legalacsonyabb, zérus közeli beruházási aktivitást a Mozgássérültek kocsijának gyártása szakágazat mutatja. A szakágazatok átlagosan tárgyi eszközeik 17 százalékát újítják meg évente.

⁶ Az M73-as mutató csak 2004-től kezdődően elérhető.

26. táblázat

**A tárgyi eszközök megújítása az üzembe helyezett beruházások alapján (M72),
2003-2006. évek átlaga (%)**

A 10 legmagasabb arány			A 10 legalacsonyabb arány		
2941	Gépi m. hordozható kézi szerszám gép gyártása	43,39	2662	Építési gipsztermék gyártása	4,59
3410	Közúti gépjármű gyártása	42,03	6321	Egyéb, szárazföldi szállítást segítő tev.	4,47
5119	Vegyes termékkörű ügynöki nagykereskedelem	40,97	3350	Óragyártás	4,45
2231	Hangfelvétel-sokszorosítás	34,36	2111	Papíripari rostanyag gyártása	4,37
6412	Futárpostai tevékenység	34,04	2731	Hidegen húzott vas-, acéltermék gyártása	4,35
2623	Kerámiaszigetelő gyártása	33,95	5522	Kempingszolgáltatás	3,26
7230	Adatfeldolgozás	33,62	2960	Fegyver-, lőszergyártás	2,80
2733	Hidegen alakított acélidom gyártása	33,12	2122	Háztartási, egészségügyi papírtermék gy.	2,19
7132	Építőipari gép kölcsönzése	32,97	2743	Ólom, cink, ón gyártása	1,76
7131	Mezőgazdasági gép kölcsönzése	32,96	3543	Mozgássérültek kocsijának gyártása	0,00
	Átlag	16,96		Medián	16,78

Forrás: Versenystatisztika Adatbázis, Ecostat számítás

IX. Pénzügyi szakágazatok

A pénzügyi szakágazatok tevékenységét leíró mutatók kiválasztásánál az volt a legfőbb szempontunk, hogy azok minél több indikátorral szoros statisztikailag kimutatható kapcsolatban legyenek, így minél kevesebb mutató felhasználásával ragadhatjuk meg a szektor működését. A kapcsolat erősségét és irányát a korábbiaknak megfelelően a korrelációs együtthatóval számszerűsítjük.

IX.1. Koncentráció a pénzügyi szektorokban

A **koncentrációs mutatószámok** közötti korrelációt a 27. táblázat foglalja magában. Elméletileg az M1 mutatónak negatív kapcsolatban kellene lennie a koncentrációs indikátorok többségével, az adatok azonban azt mutatják, hogy nincs erős kapcsolat a vállalatok száma és a többi koncentrációs mutató között. A többi indikátornak igen sok erős kapcsolata van. A legjobb mutató eszerint az MP2, ami a CR3 az összes bevétel alapján. Ezzel az egyetlen indikátorral jól leírható a J ágazat koncentrációja. Mivel a nem-pénzügyi ágazatban a vizsgálatok kiterjednek a HHI indexekre is, ezért érdemes ezt az indexet is felhasználni. Az MP10 és az M11 közül az összes bevétel alapján számított mutatót vonjuk be a vizsgálatba.

A pénzügyi szektor mutatói közötti korrelációs kapcsolat, 2006

	M1	MP2	M3	MP4	M5	MP6	M7	MP8	M9	MP10	M11
M1	1										
MP2	0.04	1									
M3	0.25	0.82	1								
MP4	-0.18	0.97	0.72	1							
M5	0.16	0.84	0.99	0.77	1						
MP6	-0.48	0.82	0.48	0.93	0.56	1					
M7	-0.10	0.87	0.89	0.87	0.94	0.75	1				
MP8	0.33	0.95	0.81	0.85	0.79	0.63	0.76	1			
M9	0.45	0.76	0.92	0.59	0.86	0.30	0.73	0.82	1		
MP10	0.33	0.93	0.76	0.84	0.74	0.64	0.72	0.99	0.78	1	
M11	0.47	0.72	0.88	0.55	0.80	0.26	0.66	0.81	0.99	0.77	1

Forrás: Versenystatisztika Adatbázis, Ecostat számítás

Az MP2 szakágazati adatainak az átlaga 68,86 százalék, ami majdnem pontosan megegyezik a többi szakágazat átlagával, a medián 77,7 százalék. Az indikátor 2003-as bázison számítva 2006-ig 7,76 százalékot csökkent. A legmagasabb CR3 érték a 6712 Értékpapír-ügynöki tevékenység, alapkezelés szakágazatban figyelhető meg (87,22 %), a legalacsonyabb pedig a 6521-es Pénzügyi lízing szakágazatban (39,12 %). A szórás 17,25, ami alacsonyabb, mint a nem-pénzügyi vállalatoknál. Érdemes kiemelni azokat a szakágazatokat, ahol 80 százalék felett van a CR3 mutató: 6601 Életbiztosítás (83,22 %), 6523 Máshova nem sorolt egyéb pénzügyi közvetítés (82,92 %) és 6603 Nem életbiztosítás (81,71 %). A MP2 2003 és 2006 között 24,46 százalékponttal csökkent a 6713 Máshova nem sorolt egyéb pénzügyi kiegészítő tevékenység, 22,96 százalékponttal a 6522 Egyéb hitelnyújtás, valamint 13,82 százalékponttal a 6523 Máshova nem sorolt egyéb pénzügyi közvetítés szakágazatokban. A legmagasabb koncentrációval leírható szakágazatokban szintén csökkent az MP2, azonban csak minimális mértékben.

Az M10-es mutató átlaga 2911, ami valamivel meghaladja a többi ágazatnál megfigyelt 2117-es átlagot. A relatív szórás 54 százalékos, ami a nem pénzügyi vállalatok 111 százalékos mutatójától lényegesen elmarad. A legmagasabb összes bevétel alapján számított HHI mutató a 6720 Biztosítást, nyugdíjalapot kiegészítő tevékenység szakágazatban figyelhető meg. Ezen kívül az összes bevétel magas koncentrációját mutatja az indikátor a 6712 Értékpapír-ügynöki tevékenység, alapkezelés (4 261.18), a 6603 Nem életbiztosítás (3 989.01), a 6523 Máshova nem sorolt egyéb pénzügyi közvetítés (3 857.80) és a 6601 Életbiztosítás (3 775.76) szakágazatokban is. A J ágazatban 2003 és 2006 közötti időszakban a mutató jelentősen (23,8 százalékkal) visszaesett. A legnagyobb visszaesés épp a legnagyobb koncentrációt mutató szakágazatokban: a 6712 Értékpapír-ügynöki tevékenység, alapkezelés (-37,2 %), valamint a 6720 Biztosítást, nyugdíjalapot kiegészítő tevékenység (-18,34 %) szakágazatokban voltak. Az MP10 mutató a 6522 Egyéb hitelnyújtás szakágazatban több mint 36 százalékkal, a 6713 Máshova nem sorolt egyéb pénzügyi kiegészítő tevékenység esetén pedig 25,4 százalékkal emelkedett. Az előbbi esetén a szakágazat 2003-as HHI indexe igen alacsony volt, így a jelentős mértékű növekedés sem jelent túlzott bevétel-koncentrációt.

A pénzügyi szakágazatok legfőbb mutatói, 2006

		CR3 az összes bevétel alapján	HHI az összes bevétel alapján	Saját tőke- arányos adózott eredmény [ROE2]	Összes bevétel- arányos adózott eredmény	Pénzügyi vállalatok egy főre jutó bruttó hozzáadott értéke	Teljes tényező- termelékenység (TFP) várható értéke
6512	Egyéb monetáris közvetítés	53.23	1 311.45	22.13	18.03	24.49	7.48
6521	Pénzügyi lízing	39.12	828.35	31.51	3.66	49.58	43.27
6522	Egyéb hitelnyújtás	56.79	1 311.67	4.77	31.40	66.06	32.74
6523	Máshova nem sorolt egyéb pénzügyi közvetítés	82.92	3 857.80	26.92	24.35	22.87	9.08
6601	Életbiztosítás	83.22	3 775.76	14.92	3.01	171.63	34.35
6603	Nem életbiztosítás	81.71	3 989.01	15.10	5.03	35.67	10.14
6712	Értékpapír-ügynöki tevékenység, alapkezelés	87.22	4 261.18	47.40	21.62	94.07	22.02
6713	Máshova nem sorolt egyéb pénzügyi kiegészítő tevékenység	57.79	1 855.00	29.49	15.97	6.32	4.38
6720	Biztosítást, nyugdíjalapot kiegészítő tevékenység	77.70	5 010.19	29.94	8.40	25.62	10.47
	Átlag	68.86	2 911.16	24.69	14.61	55.15	19.33
	Szórás	17.25	1 565.44	12.29	10.15	51.05	14.22
	Relatív szórás	0.25	0.54	0.50	0.69	0.93	0.74
	Medián	77.70	3 775.76	26.92	15.97	35.67	10.47

Forrás: Versenystatisztika Adatbázis, Ecostat számítás

IX.2. A pénzügyi vállalatok jövedelmezősége

A 29. táblázat **jövedelmezőségi mutatók** korrelációs mátrixát mutatja be. Szemben a koncentráció mérőszámaival itt nincs jelen olyan nagyszámú erős kapcsolat. Az M47 mutató, vagyis a Saját tőke-arányos adózott eredmény oszlopában található a legtöbb 0,7 feletti korrelációt, szám szerint négyet. A ROE2 vizsgálatával az M46-ra, M48-ra, az MP49-re és az M52-re tudunk következtetéseket levonni. A másik vizsgált mutató az MP50-es, azaz az Összes bevétel-arányos adózott eredmény, mivel erős pozitív kapcsolat mutatható ki az MP44-gyel és az MP45-tel, melyek nem korrelálnak az M47-tel.

A pénzügyi vállalatok jövedelmezőség közötti korreláció, 2006

	MP44	MP45	M46	M47	M48	MP49	MP50	MP51	M52	MP54
MP44	1									
MP45	0.99	1								
M46	-0.04	-0.04	1							
M47	0.01	0.03	0.99	1						
M48	0.04	0.02	0.82	0.80	1					
MP49	0.42	0.42	0.77	0.82	0.69	1				
MP50	1.00	0.99	-0.11	-0.06	-0.01	0.36	1			
MP51	0.62	0.55	-0.39	-0.41	-0.12	-0.05	0.65	1		
M52	0.30	0.29	0.69	0.73	0.61	0.94	0.25	0.04	1	
MP54	0.36	0.41	-0.22	-0.17	-0.47	-0.16	0.37	-0.02	-0.19	1

Forrás: Versenystatisztika Adatbázis, Ecostat számítás

Az M47 átlagos értéke 2006-ban a J ágazat szakágazataiban 24,69 százalék volt, ami négy százalékponttal magasabb, mint a nemzetgazdaság többi szakágazatának az átlaga. A szórás majdnem pontosan megegyezik a pénzügyi és a nem-pénzügyi szakágazatok esetében (12,3 %), azonban a pénzügyi szektor ROE2 mutatójának a mediánja 26,92, vagyis jobboldali aszimmetria figyelhető meg. Ezzel szemben a nem-pénzügyi szakágazatok ROE2 eloszlása gyakorlatilag szimmetrikus. Kiugróan magas a mutató a 6712 Értékpapír-ügynöki tevékenység, alapkezelés (47,7 %), a 6521 Pénzügyi lízing (31,51 %), a 6720 Biztosítást, nyugdíjalapot kiegészítő tevékenység (29,94 %) és a 6713 Máshova nem sorolt egyéb pénzügyi kiegészítő tevékenység (29,49 %) szakágazatokban. Lényegesen elmarad az átlagtól jövedelmezőséget tekintve a 6522 Egyéb hitelnyújtás szakágazat, ahol 2006-ban a mutató értéke mindössze 4,77 százalék volt. A dinamikákat tekintve a legmagasabb ROE2 mutatóval rendelkező szakágazatoknál nem változott lényegesen a mutató 2003 óta (a differencia kisebb, mint egy százalékpont), kivételt képez ez alól a Pénzügyi lízing, ahol 25,14 százalékponttal csökkent az indikátor értéke.

Az **összes bevétel-arányos adózott eredmény** (MP50) az árbevétel arányos adózott eredmény (ROS) pénzügyi vállalatokra specifikált megfelelője. Az indikátor a J ágazat átlagában 14,61 százalék, ami a többi szakágazat egyszerű számtani átlagát (3,04 %) lényegesen meghaladja. Ez a különbség olyan nagy, hogy valószínű az eltérő számítási módszerre lehet visszavezetni, nem pedig a gazdasági folyamatok természetére, így az elemzésünkben kizárólag a pénzügyi szakágazatok összehasonlítására koncentrálnunk. A mutató relatív szórása 69,4 százalékos, a medián pedig 15,97 százaléknál található, azaz enyhe jobboldali aszimmetria figyelhető meg. Az indikátor növekedése 2003-ról 2006-ra 3,55 százalékpont. Átlag feletti az összes bevétel-arányos eredmény a 6522 Egyéb hitelnyújtás (31,4 %), a 6523 Máshova nem sorolt egyéb pénzügyi közvetítés (24,35 %) és a 6712 Értékpapír-ügynöki tevékenység, alapkezelés (21,62 %) szakágazatokban. Messze elmarad ugyanakkor az átlagtól a 6601 életbiztosítás (3,01 %), a 6521 Pénzügyi lízing (3,66 %) és a 6603 Nem életbiztosítás (5,03%) szakágazat. A változást vizsgálva az Összes bevétel-arányos adózott eredmény 9,22 százalékponttal emelkedett a 6713 Máshova nem sorolt egyéb pénzügyi kiegészítő tevékenység, 5,68 százalékponttal a 6603 Nem életbiztosítás és 5,2 százalékponttal a 6512 Egyéb monetáris közvetítés szakágazatokban.

A pénzügyi szakágazatok versenymutatóinak változása, 2003-2006*

TEÁOR'03	CR3 az összes bevétel alapján változása, százalék-pont	HHI az összes bevétel alapján változása, százalék	Saját tőke-arányos adózott eredmény [ROE2] változása, százalék-pont	Összes bevétel-arányos adózott eredmény változása, százalék-pont	Pénzügyi vállalatok egy főre jutó bruttó hozzáadott értékének változása, százalék	Teljes tényező-termelékenység (TFP) várható értékének változása, százalék	
2003-2006 közötti összes változás							
6512	Egyéb monetáris közvetítés	9.11	11.85	6.22	5.20	62.75	6.34
6521	Pénzügyi lízing	2.90	-0.98	-25.14	-1.35	29.55	-18.50
6522	Egyéb hitelnyújtás	-22.96	36.34	-1.01	4.87	102.08	101.32
6523	Máshova nem sorolt egyéb pénzügyi közvetítés	-13.82	-8.99	9.23	3.63	-14.53	-4.48
6601	Életbiztosítás	-1.50	-3.51	12.55	2.25	75.64	45.55
6603	Nem életbiztosítás	-1.90	-0.22	16.81	5.68	78.97	27.02
6712	Értékpapír-ügynöki tevékenység, alapkezelés	-5.16	-37.26	0.96	1.39	21.96	13.16
6713	Máshova nem sorolt egyéb pénzügyi kiegészítő tevékenység	-24.46	25.04	16.05	9.22	46.34	-3.16
6720	Biztosítást, nyugdíjalapot kiegészítő tevékenység	-12.07	-18.34	0.32	1.07	6.04	-12.80
	Átlag	-7.76	-11.28	4.00	3.55	45.42	17.16

Forrás: Versenystatisztika Adatbázis, Ecostat számítás

* *Megjegyzés:* a CR3 az összes bevétel alapján, a Saját tőke-arányos adózott eredmény [ROE2], az Összes bevétel-arányos adózott eredmény változása százalékpontban van megadva, a többi indikátor esetén pedig százalékban

IX.3. Termelékenység a pénzügyi szakágazatokban

A termelékenység esetén nincsenek olyan jelentős átfedések a mutatók között, mint azt a jövedelmezőség, illetve a piacszerkezet mutatószámainál megfigyelhettük, így nem is vizsgáljuk meg részletesen a korrelációs mátrixot. A **pénzügyi vállalatok egy főre jutó bruttó hozzáadott értéke** (MP55), valamint a **teljes tényező-termelékenysége** (MP63) a két indikátor, amit kiválasztottunk a termelékenység mutatói közül.

Az **egy főre jutó bruttó hozzáadott érték** (MP55) átlaga a J ágazatban 55,15 millió forint, ami lényegesen meghaladja a nem pénzügyi szakágazatok 2,66 millió forintos átlagát. Ennek az oka valószínű abban keresendő, hogy a pénzügyi szektor rendkívül tőkeintenzív ágazat és így a munkatermelékenység (és ezzel együtt persze a reálbérek) is magasabbak, mint a többi tevékenység esetén. A mutató az elmúlt négy évben 45,42 százalékkal emelkedett, ami biztosítja a pénzügyi szektor termelékenységének további szárnyalását. A szakágazatok között nagy szórás figyelhető meg: a relatív szórás 92,5 %, a többi szakágazat esetén pedig ez a mutató csupán 57,8 százalék. Kiugróan magas a munkatermelékenysége a 6601 Életbiztosítás szakágazatnak (171,63 millió forint), az érték a 2003-ban megfigyelnél 75,64 százalékkal magasabb. Az átlag csaknem kétszerese (94,07 millió forint) a 6712 Értékpapír-ügynöki

tevékenység, alapkezelés szakágazatban, bár itt a dinamika mérsékeltebb, azonban a növekedés rátája ebben a szakágazatban is kis híján eléri a 22 százalékot. A pénzügyi szektor legalacsonyabb munkatermelékenysége a 6713 Máshova nem sorolt egyéb pénzügyi kiegészítő tevékenység (6,32 millió forint) szakágazatban található, azonban ez az érték is csaknem két és félszerese a nem pénzügyi tevékenység átlagos munkatermelékenységének, ráadásul 46,34 százalékos emelkedést mutat 4 év leforgása alatt.

A **TFP (MP63)** szakágazati átlaga 19,33, ami a többi, nem-pénzügyi ágazat hasonló mutatójának 3,4 szerese. A mutató relatív szórása 74 százalékos, ami alacsonyabb a többi ágazat 120 százalékot meghaladó átlagánál. A medián 10,47, azaz bal oldali aszimmetria jellemzi a szakágazatok TFP-jének eloszlását. A legmagasabb MP63 mutató a 6521 Pénzügyi lízing (43,27), a 6601 Életbiztosítás (34,35) és a 6522 Egyéb hitelnyújtás (32,74) szakágazatokban figyelhető meg. A teljes tényező-termelékenység az elmúlt négy év alatt megduplázódott a 6522 Egyéb hitelnyújtás szakágazatban, ami ezzel a harmadik legmagasabb mutatóval rendelkezik a J nemzetgazdasági ágban (32,74). Az indikátor dinamikus emelkedett még a 6601 Életbiztosítás (45,55 %), valamint a 6603 Nem életbiztosítás szakágazatokban. Csökkent ezzel szemben az MP63 a 6521 Pénzügyi lízing (-18,5 %) és a Biztosítást, nyugdíjalapot kiegészítő tevékenység (-12,8 %) szakágazatokban.